IZ ARHIVA

SUDBINA JEDNE HUMORESKE

Ideju za pisanje pamfleta-humoreske ,,Vojko i Savle“ dali su u jesen 1986. godine Nikola Ljubičić, Dušan Čkrebić i Petar Stambolić (zajedno sa Ivanom Stambolićem).

Cilj afere bio je da se zbog najave Memoranduma SANU preko kompromitovanja Gojka Nikoliša kompromituje i cela SANU.

Ivan Stambolić, tadašnji predsednik Predsedništva Srbije, prihvatio je da realizuje ideju. On je zadužio svog prijatelja Dragišu Pavlovića, predsednika Gradskog komiteta SK, da pripremi kompromitujući materijal za Nikoliša na osnovu dobijenih sugestija. Pavloviću je taj ,,materijal“ (dosije) pripremio Dušan Stupar, šef Državne bezbednosti Beograda. “Materijal“ je, po dogovoru sa Pavlovićem, najpre ,,obradio“ književnik Milenko Vučetić, tadašnji izvršni sekretar za kulturu u Gradskom komitetu. Rukopis je zatim ,,doradio“ i dao mu završnu formu književnik Vidosav Stevanović (tadašnji direktor ,,Prosvete“), inače Pavlovićev intimni prijatelj i školski drug iz Kragujevca.

,,Humoresku“ je u velikoj zapečaćenoj koverti doneo u *Politiku* Radmilo Kljajić, izvršni sekretar za informisanje u Gradskom komitetu. On je od početka bio upućen u pripremu cele ,,operacije“ protiv Nikoliša i SANU. Humoreska je najpre došla u ruke urednika Kulturne rubrike *Politike* Milenka Matickog, ali ju je on, ne čitajući je, samo ,,sproveo“ uredniku nedeljnog broja Aleksandru Prlji, koji je taj pamflet (zajedno sa svojim tadašnjim pomoćnikom Hadži Draganom Antićem) pripremio za štampu i objavio u *Politici* 18. januara 1987. godine.

Kad je skandal izbio u javnosti, R. Kljajić je dobio zadatak od svojih naredbodavaca da prikrije naručioca i autora pamfleta. Da bi zametnuo tragove, on je organizovao da u *Politiku* stigne pismo njegovog rođaka, izvesnog Momčila Šarenca, koji je živeo i danas živi u Mariboru. Taj Šarenac je u pismu tvrdio (pismo je objavljeno) da je on autor humoreske i da u njoj nije reč o Nikolišu. Posle toga su došle još veće komplikacije. Naime, pokazalo se da je Kljajić, po svemu što se kasnije događalo, to pismo sam napisao, potpisujući svog rođaka. Verovatno se sa njim samo usmeno dogovorio, da je u pitanju bezazlen tekst, i da ne brine za ,,upotrebu“ svog imena za autorstvo pisma i pamfleta. S obzirom

na to da mu Kljajić nije stavio do znanja kakva je pozadina celog slučaja, kasnije je i sam (rođak) Šarenac protestovao što je zloupotrebljen.

Za objavljivanje pamfleta odabran je list *Politika*, kao najuticajniji, da bi i time bila pokazana ,,ubedljivost" sadržine tog teksta.

Pored kompromitovanja SANU, Nikoliša, pa i samog predsednika Pavla Savića, pomenuta politička grupa je bila planirala i ,,kolateralne" ciljeve. Sam Ivan Stambolić je, zajedno sa Dragišom Pavlovićem, a bez dogovora sa ostalim pomenutim funkcionerima, planirao da se pravljenjem te afere smeni i dr Živorad Žika Minović sa mesta glavnog urednika *Politike,* jer se on tada priklonio Slobodanu Miloševiću. U *Politici* je mesecima trajala realizacije tog scenarija.

Ukratko, trebalo je: preuzeti kontrolu nad SANU, po cenu kompromitovanja i ,,nelojalnih" i ,,lojalnih" akademika i uzeti *Politiku* u svoje ruke (što je delimično postignuto dovođenjem prof. Ivana Stojanovića za direktora NIP ,,Politika", koji je dobio zadatak da kontroliše događaje u listu *Politika*).*

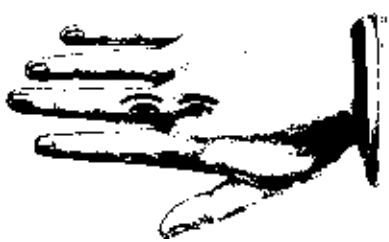

* Ovaj tekst je prenet iz arhive Gradskog komiteta SK Beograda. Tekst je sačinjen u analitičkoj službi GK 1988 godine.